Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry

Lausunto

04.03.2024

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

Ks. lausunto alla.

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

Ks. lausunto alla.

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

Ks. lausunto alla.

4.

Valvontaa koskevat huomiot

Ks. lausunto alla.

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

-

6.

Miten arvioitte turvallisuusselvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuusselvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

-

9.

Muut huomiot

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry:n lausunto

Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry edustaa ammattimaisia kiinteistöjen omistajia laaja-alaisesti asunnoista toimitiloihin ja infrastruktuuriin. Jäsenkuntaamme kuuluu useita omistajia, jotka todennäköisesti kuuluisivat kriittisen infrastruktuurin suojaamista ja häiriönsietokyvyn parantamista koskevan lain piiriin.

Kriittiseen infrastruktuuriin liittyy olennaisesti kiinteistöjen ja tilojen rooli osana kriittistä infrastruktuuria, esimerkkeinä yliopistosairaalat, kaupan logistiikkakeskukset ja energiayhtiöiden tuotantolaitokset. Rakli pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä tarkennetaan kiinteistöjen ja tilojen roolia ja arvioidaan lain vaikutuksia niihin. Tarkentamisen tarve koskee muun muassa tilanteita, joissa yhden toimijan kriittinen infrastruktuuri, esimerkiksi sähkö tai tietoliikenne, liittyy toisen toimijan kriittiseen infraan, kuten logistiikkakiinteistöön. Miten vastuut jakautuvat poikkeamatilanteissa, varautumissuunnittelussa tai muissa lain velvoitteissa? Myös kustannusvaikutukset kriittisen infran toimijalle jäävät vaikutusten arvioinnissa puutteellisiksi.

Todennäköisesti monella kriittisen infran toimijaksi tunnistettavalla taholla on omistuksessaan tai hallinnassaan sekä kriittisiä että ei-kriittisiä kiinteistöjä. Riskinarviointi, kriisinkestävyyssuunnitelma, toimenpidevelvoitteet, ilmoitusvelvollisuus poikkeamasta sekä viranomaisvalvonta tulee rajata koskemaan kriittistä osaa kiinteistökannasta ja tiloista ja näin välttää ylimääräinen hallintotaakka.

14 § toteaa, että kriittisen toimijan määrittämistä koskevan asian ratkaisee se ministeriö, jonka toimialaan käsiteltävä toimija kuuluu, ja että päätös on voimassa enintään neljä vuotta. On sinällään hyvä, että toimijakenttä päivitetään määräajoittain vastaamaan yhteiskunnassa tunnistettuja tarpeita. Toimijan näkökulmasta riskinä on ennakoimaton ja poukkoileva määrittely kriittisistä toimijoista sekä epätietoisuus siitä kuuluuko toimija lain piiriin vai ei. Tiukat kriteerit kriittisen infran toimijan määrittelyssä tuovat ennakoitavuutta. Määrittelyn tulee olla ministeriöiden kesken riittävän yhdenmukainen. Samoin valvontamallin tulee olla riittävän yhdenmukainen valvontaviranomaisten kesken.

26 §:ää viranomaisten tiedonsaantioikeudesta tulee täydentää oikeuden molemminpuolisuudella. Sen lisäksi, että viranomaisilla olisi tiedonsaantioikeus, tulisi myös kriittisen infran toimijalla olla oikeus saada viranomaiselta turvallisuutta ja huoltovarmuutta koskevaa ajankohtaista tietoa, jolla vahvistaa omaa suojausta ja häiriönsietokykyä.

Moni niistä toimijoista, jotka oletettavasti tulevat kuulumaan lain piiriin, huolehtii jo nykyään asioista, joita ko. laki tulisi velvoittamaan. Lisäksi on toimijoita, joiden on lain puitteissa (etenkin 15 § riskienarvioinnista sekä siitä seuraavat toimenpidevelvoitteet) rakennettava tarkoituksenmukaiset häiriönsiedon hallintarakenteet, kehitettävä tietojärjestelmiään ja panostettava henkilökunnan koulutukseen. Valtionhallinnon tulee tukea toimijoita kehitystyössä.

Suojautumista ja häiriönsietokykyä voidaan parantaa parhaita käytäntöjä levittämällä ja muulla yhteistyöllä toimijoiden ja viranomaisten kesken. Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli on viime vuosina järjestänyt ammattimaisille kiinteistönomistajille ja digitaalisten palveluiden tarjoajille seminaareja ja työpajoja häiriönsiedosta kiinteistökannassa. Rakli aikoo jatkaa teemaa jäsentensä kanssa.

Hallituksen esityksen mukaisena laki tulee aiheuttamaan kriittisen infran toimijoille hallinnollista työtä, selvitystarpeita sekä investointikustannuksia esimerkiksi varavoimasta, tietoliikenteestä, kameravalvonnasta tai muusta kohteiden suojaamisesta. Rakli korostaa, että riittävä tuki kriittisen infran toimijoille tulee huomioida resurssien kohdentamisessa. Resurssit ovat vaikuttavammassa käytössä kriittisen infran toimijoilla kuin valtionhallinnon sisäisessä raportoinnissa ja strategioiden laadinnassa.

Kurunmäki Kimmo
Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry